

TREBALL FINAL DE GRAU EN TRADUCCIÓ I INTERPRETACIÓ
Departament de Traducció i Comunicació

**RECULL FRASEOLÒGIC DE LA COMARCA DE LA SAFOR
CATALÀ – CASTELLÀ**

Autora: Glòria Banyuls Fuster

Tutora: Cristina García del Toro

Data de lectura: juliol 2014

Resum: Aquest treball és un recull d'algunes de les unitats fraseològiques més genuïnes de la comarca de la Safor. Són del tipus locucions verbals amb una forta càrrega idiomàtica, no només de la pròpia comarca, sinó també del dialecte geogràfic meridional del català. Aquest recull s'ha fet mitjançant una profusa recerca bibliogràfica de fonts escrites, exposa diverses unitats fraseològiques ordenades alfabèticament amb els següents apartats: text, significat, exemple i equivalència. Aquest darrer apartat fa referència a l'obtenció d'una equivalència de l'UF en llengua castellana.

Paraules clau: unitat fraseològica, fraseologia, varietat meridional, frase feta, locució verbal.

Cal viure, conviure, entre aquests poblats per traure tot el que serveix que encara n'hi ha molt. Així que pregaria que tothom aficionat a la filologia i escriptors, excursionistes i estiuejants, o senzillament llegidors, però especialment els cronistes, deuriem prendre nota i recollir tota la copiosa i sucosa col·lecció de locucions adverbials, frases i girs peculiars, de cadascú i de tots els pobles del nostre País Valencià. (Mascarell, 1977).

ÍNDEX

1. Introducció.....	9
2. Aspectes teòrics.....	11
2.1. Definició d'unitat fraseològica.....	11
2.2. La traducció de la fraseologia.....	14
2.3. La traducció de la fraseologia català – castellà.....	15
3. Metodologia de la investigació	16
4. Recull fraseològic.....	19
5. Conclusions.....	39
6. Bibliografia.....	41
6.1. Altres fonts consultades.....	43

1. Introducció

La fraseologia és un dels trets identitaris més característics d'un poble i la seua realitat social, així com una branca lingüística d'origen tradicionalment popular i, per tant, molt canviant segons l'època, la zona geogràfica, etc. Normalment, la traducció d'unitats fraseològiques (UF) esdevé un entrebanc per fer una bona traducció a causa de diversos factors: la seua complexitat morfosintàctica, la seua variada casuística, la dificultat per trobar-les en diccionaris i altres eines de consulta, etc. El que sobta precisament tenint en compte que vivim en l'era de la informació i la comunicació i que cada vegada són més els recursos telemàtics de traducció, raó per la qual la fraseologia hauria d'ocupar-ne un lloc ben posicionat en aquest procés. I l'entrebanc encara és més gran quan les UF contenen una forta càrrega dialectal implícita.

El pilar fonamental sobre el qual se sustenta aquest treball són les UF i la seua problemàtica en el procés de traducció del català al castellà. I el segon pilar correspon a una consideració especial per la varietat meridional del dialecte occidental de la llengua catalana. Concretament, el parlar de la comarca de la Safor, per raons de proximitat i bagatge personal. Aquest treball és, per tant, el resultat de la suma d'ambdós interessos: l'interés per la traducció de les unitats fraseològiques, en concret del català al castellà, i l'interés per les variants dialectals fraseològiques de la comarca de la Safor.

De manera que, l'estudi de la fraseologia local és el que ocuparà, majoritàriament, aquest treball, fruit d'una combinació de necessitats traductològiques esdevingudes al llarg del Grau en Traducció i Interpretació, que també han derivat en inquietuds personals.

Ara bé, la comesa d'aquest treball no és, ni molt menys, fer un estudi teòric ni una anàlisi exhaustiva sobre les unitats fraseològiques i la seua traducció; ni tampoc ho és conrear un complet glossari fraseològic de la varietat meridional, o del parlar de la Safor en aquest cas. S'ha de ser conscient que ambdues tasques porten un treball molt costós darrere i que es necessita temps i tot de recursos per dur-lo endavant. Però sí que pretenc fer una revisió bibliogràfica dels estudis existents, per tal de reparar aquestes carències amb la intenció d'enriquir, un poc més, els béns lingüístics d'aquesta llengua minoritària i minoritzada com és la nostra.

Així doncs, l'objectiu principal d'aquesta modesta investigació jau en aconseguir recollir un conjunt de les frases fetes més genuïnes de la comarca de la Safor, mitjançant els recursos escrits de què disposem. Altres objectius són: conèixer l'origen (etimològic i històric) de les UF, el seu significat, i cercar o generar-ne una equivalència en la llengua castellana.

El fet d'ajustar el meu estudi a la comarca de la Safor està justificat, ja que és el meu lloc d'origen i, per tant, podré arribar a tindre més coneixements del tema que d'un altre lloc en el qual no haja viscut ni conviscut tants anys. Ara bé, cal tenir en compte les dificultats que suposa

delimitar les característiques lingüístiques d'un territori, a causa del flux de persones entre les diferents zones i la indiscutible proximitat geogràfica entre elles. Així doncs, la referència al parlar de la Safor es basa, principalment, en la delimitació administrativa de la comarca, tot i considerar que he trobat moltes expressions de caràcter intercomarcal i, per tant, de difícil adscripció.

La tasca de recerca de les UF no és una tasca fàcil, requerirà molt de temps i esforç per trobar material bibliogràfic vàlid que s'ajuste a l'objecte d'estudi, ja que no existeix cap treball exhaustiu sobre el parlar de la Safor. Aquest fet suposarà, per una banda, un entrebanc i, per altra, tot un camí de possibilitats que s'obri per tal de fer més investigacions en el futur, que puguen derivar en aportacions interessants i de caràcter legítim. De fet, l'evolució dels recursos escrits als recursos telemàtics serà una realitat palesa des de l'inici de la recerca bibliogràfica fins al final de l'elaboració del treball ja que, a falta d'una eina normativitzadora de la realitat fraseològica, cada vegada són més les persones que comparteixen aquesta saviesa popular per les xarxes socials a fi d'enriquir els seus coneixements.

La metodologia general emprada en aquest treball segueix les següents pautes: establir objectius principals de l'estudi; fer una àmplia recerca bibliogràfica, tant en els aspectes pràctics com en els aspectes teòrics, per tal d'assolir una bona base de documentació; fer una tria dels materials que constitueixen el resultat final; investigar tots els factors que els determinen i confeccionar un treball final.

Llavors, l'estructura d'aquest treball estarà formada pels següents apartats, tots ells interrelacionats: un apartat dedicat als aspectes teòrics de la traducció de la fraseologia en general, i de la traducció català – castellà en particular; una explicació de la metodologia emprada per a la recerca i elaboració del recull fraseològic; l'exposició del recull fraseològic (el desenvolupament del treball); les conclusions del treball i la valoració dels resultats obtinguts; finalment, el llistat de la bibliografia consultada.

2. Aspectes teòrics

2.1. Definició d'unitat fraseològica

Definir el concepte d'*unitat fraseològica* és una tasca complexa a causa de la gran diversitat denominativa i classificatòria del terme (alguns dels noms que reben aquestes unitats són: modismes, idiotismes, dites, expressions idiomàtiques, frases fetes...), i de la disciplina que s'hi ocupa, la fraseologia. Corpas (2000: 107) defineix la fraseologia com la disciplina lingüística que estudia les unitats fraseològiques de les llengües en tots els seus vessants. Així mateix, l'autora denomina *fràsic* al conjunt format per totes les UF que componen el sistema fraseològic d'una llengua (Corpas, 2000: 109).

El *Diccionari de Lingüística* del Centre de Terminologia Catalana (1992), per la seua part, no contempla el terme *fraseologia*, però sí el terme *frase feta*: «frase d'una llengua que té una forma estereotipada i invariable, el significat de la qual no pot ser deduït del significat dels seus components, i que gairebé mai no es pot traduir literalment d'una llengua a una altra.» Aquesta definició és, més aviat, de caràcter general i presenta el concepte d'una forma aparentment simple, ja que no fa justícia a l'enorme complexitat que amaga el món de la fraseologia. A més a més, el terme *frase feta* és poc adequat (Conca 2000: 50) si tenim en compte la tipologia diversa que aquest ofereix. És per això que, malgrat la diversitat terminològica, el terme més adient per denominar aquest tipus d'expressió idiomàtica és *unitat fraseològica*.

A partir de la definició de Corpas (1997: 52), Conca (2000: 52) proposa una definició suficientment precisa d'*unitat fraseològica*: és la combinació estable de dos o més mots que conformen una estructura fixada, associada generalment a un context comunicatiu, caracteritzada per una sèrie de trets, els més importants dels quals són la repetició (freqüència d'aparició d'una UF en la diacronia de la llengua, cosa que ha permès la seua consolidació com a unitat del sistema o de la parla), la fixació (procés de gramaticalització mitjançant el qual es consolida gradualment una associació de significat a una UF); la idiomàticitat (el significat unitari d'una UF no és deduïble del significat aïllat de cadascun dels seus components); l'anomalia (presència d'elements lingüístics estranys a la resta del sistema de la llengua) i la institucionalització (reconeixement per la comunitat parlant, com a unitat significativa, és a dir, com a peça prefabricada, que s'emmagatzema en la memòria i s'usa en contextos, de vegades, predictibles).

La classificació que Corpas (1997: 52) ofereix de les UF va un pas més enllà de l'estudi purament lingüístic, ja que aglutina aspectes formals, semàntics, pragmàtics i funcionals i fa possible l'estudi de les distintes classes d'UF d'acord amb les seues propietats constitutives i el

contingut factual o discursiu que expressen (Robles, 2008: 169 – 170), raó per la qual aquest és el plantejament que seguirem en aquest treball, juntament amb el de Conca (2000: 52).

Així doncs, una forma d'il·lustrar aquest concepte tan complex és indagar en la classificació de Corpas (1997: 52), qui divideix les UF en tres grans grups: col·locacions (*prestar atenció = pay attention*), locucions (*anar-se'n a l'altre barri = kick up the bucket*) i enunciats fraseològics, que alhora es divideixen en parèmies (*No és or tot el que lluu = All that glitters is not gold*) i fórmules rutinàries (*Bon dia = Good morning*).

Les *col·locacions*, que també podem anomenar *concurrències*, corresponen a una de les escenes de la fraseologia: la dels sintagmes lliures sense caràcter d'enunciats complets, que, a causa de les restriccions combinatòries establertes per l'ús, han assolit una certa solidaritat fixada en la «norma». Les *locucions* no constitueixen enunciats complets o actes de parla i es troben fixats en el sistema de la llengua. Pel que fa als *enunciats fraseològics*, (proverbis i fórmules rutinàries), són, més aviat, actes de parla o del discurs independents. (Salvador, 2000: 21).

Una vegada aclarit el concepte d'*unitat fraseològica*, convé aturar-se en la dicotomia que proposa Conca (2000: 49 – 61) entre els conceptes de *fraseologia* i *paremiologia*. L'autora explica que ambdues disciplines estudien les expressions fixades, però que fou a partir dels anys setanta quan la fraseologia fou considerada una disciplina lingüística independent. Segons Conca (2000: 50) la fraseologia atén a l'estudi del *corpus fraseològic* o *fràsic* d'una llengua, mentre que la paremiologia s'especialitza en l'estudi d'una unitat fraseològica particular: la parèmia. Tanmateix, és un error comú incloure un grup considerable de locucions en parèmies (Conca, 2000: 51). La diferència entre les locucions i les parèmies resideix en com actuen en el discurs, les locucions actuen com a elements oracionals amb funció gramatical o lèxica, mentre que les parèmies funcionen com a enunciats, són actes de parla que gaudeixen d'autonomia enunciativa i segueixen unes regles d'inserció discursiva, d'on es desprén el seu caràcter de citació i el seu valor polifònic (Conca, 2000: 53). Alguns exemples reveladors d'aquesta necessària disjunció són:

No tenir parent ni amic (locució)

L'home ric no té parent ni amic (parèmia)

--

Bullir la sang (locució)

La sang, sense foc bull

A més a més, les locucions poden ser de diversos tipus segons la categoria gramatical del seu nucli: locucions substantives, adjectives, verbals, adverbials, etc. Poden manifestar les valoracions i opinions de l'emissor sobre ell mateix, sobre l'interlocutor o sobre terceres persones, coses o accions. Poden actuar com a element referencial de cohesió lèxica, així com ser un element temàtic

fonamental en la coherència d'un text (Conca, 2000: 57). Per tant, són unitats semàntiques que pertanyen al sistema de la llengua, mentre que les parèmies són una combinació de mots fixats que expressen una situació o un estat de coses, que per metaforització són aplicables a altres situacions, però no poden reduir-se a una unitat del sistema (Conca, 2000: 61).

Així doncs, cal dir que, a pesar de la magnitud de teories que hi ha sobre fraseologia i paremiologia, m'he centrat principalment en la de Glòria Corpas i Maria Conca pel fet que ambdues comparteixen un vincle directe i perquè pense que la forma que tenen d'enfocar-ho és la que més s'ajusta a la meua anàlisi i a les meues troballes.

2.2. La traducció de la fraseologia

La traducció de frases fetes és una de les dificultats més grans amb què pot ensopegar un traductor (Sevilla, 1997: 431). La dificultat resideix en l'estructura particular d'aquestes unitats, així com en el factor agreujant que és molt reduït el nombre de diccionaris bilingües i multilingües accessibles que en dediquen una part a aquesta parcela lingüística, a causa del laboriós treball que suposa presentar un corpus actualitzat d'expressions que conviuen amb molts sinònims de registre distint (Sevilla, 1997: 435).

Una solució adient i innovadora és la proposada per Pàmies, que aposta pels espais telemàtics (blocs i plataformes pròpies) com a eina bibliogràfica pels nombrosos avantatges que comporta la rapidesa i l'actualització constant d'internet, així com la interacció entre autor i lectors.

El traductor ha de saber, en primer lloc, identificar-les, per a la qual cosa haurà de tindre suficient competència lingüística en la llengua origen i buscar una equivalència absoluta o parcial en la llengua meta.

Robles (2008: 174) proposa un llistat de factors a tenir en compte en la traducció fraseològica: la composició lèxica, el grau de fixació formal i la seua variació, els trets connotatius i denotatius de la UF com a bloc lingüístic, o les seues propietats pragmàtiques. A més a més, exposa una sèrie d'estratègies de traducció per a les UF i l'obtenció d'equivalències total, parcial o nul·la. Els tipus d'equivalències corresponen al grau de fidelitat traductora respecte al text origen, tenint en compte els factors anteriorment esmentats.

En la seua opinió, l'equivalència nul·la és la menys comuna de totes perquè el traductor ha d'intentar sempre transmetre, com a mínim, una part del significat de la frase feta, encara que no hi mantinga la forma. L'equivalència total també és molt poc habitual, encara que hi ha uns determinats tipus d'UF que solen romandre fidels al text original. Per tant, l'equivalència parcial és la més usual en la traducció fraseològica, ja que totes les llengües compten amb les seues pròpies construccions fixades i d'origen popular. Al meu parer, encara que la recerca d'una equivalència total, o en el seu defecte parcial, resulte, de vegades, una tasca difícil, pense que des del punt de vista traductològic hauria de ser l'objectiu primordial per tal d'obtindre un bon trasllat de la informació en la seua totalitat. De fet, citant a Delisle (1993: 384), García (2000, 227) sosté que: un traductor de talent es reconeix pel seu domini d'aquest recurs.

Altrament, l'obtenció d'una equivalència o altra ve determinada, també, per les estratègies que el traductor adopte, que poden ser de substitució, dissolució, neutralització, omissió, compensació i concentració (Robles, 2008).

2.3. La traducció de la fraseologia català – castellà

Com apunta García (2000: 228), el català i el castellà són dues llengües que, per la seua situació de convivència, són especialment permeables als fenòmens d'interferència entre unitats fraseològiques, més concretament en el cas del català per la seua condició de llengua minoritzada enfront del castellà. Així doncs, la debilitació de l'ús de les unitats fraseològiques en català pot comportar un descens de la consciència dels parlants com a comunitat i de la seua cohesió lingüística.

Cal sumar-hi el factor esmentat més amunt, la greu mancança de recursos especialitzats quant a la traducció d'UF que no es dona però, en el camp de la lingüística. La llengua catalana, com altres, gaudeix de múltiples diccionaris de gran qualitat que inclouen la definició de les expressions idiomàtiques més habituals en el català estàndard, classificades segons una paraula clau que actua com a nucli en l'expressió, com poden ser el *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans o el *Diccionari* de l'Enciclopèdia Catalana. També és cert que hi ha diversos diccionaris especialitzats en fraseologia o paremiologia catalana que inclouen apartats com l'etimologia, la definició, exemples... i, fins i tot, una traducció aproximada o exacta al castellà. Tanmateix, les carències hi són paleses, en especial en allò que té a veure amb les diferents varietats dialectals. Casanova (2009: 133) ja ho explica quan diu que diccionaris bilingües de prestigi com el de l'Enciclopèdia Catalana o el de l'Institut d'Estudis Catalans no tenen prou en compte la realitat lingüística valenciana, —apropiat per al cas que ens ocupa— ja que s'hi troben a faltar lexemes valencians clau i especialment la fraseologia pròpia de la nostra varietat. Així doncs, l'autor proposa fer un compendi de totes les locucions dels territoris de parla catalana, i fer propostes generals de lematització i estandarització d'acord amb uns criteris establerts pels especialistes per a que tothom s'hi senta identificat.

En aquesta línia cal esmentar també l'iniciativa de l'equip d'investigadors de la Universitat de Vic, entre els quals s'hi troben Txus Ugarte, José Enrique Gargallo, Joan Fontana i Víctor Pàmies, amb el projecte «Els refranys més usuals de la llengua catalana», i que consisteix a fer una enquesta oberta sobre l'ús dels refranys catalans en la quald pot participar tothom mitjançant les xarxes socials durant un període de sis mesos.

3. Metodologia de la investigació

Per tal de confeccionar aquest recull he hagut de seguir una sèrie de passos durant la investigació que han consistit bàsicament en un procés de recerca bibliogràfica i un procés de tria i confecció del recull fraseològic.

El primer procés ha estat l'etapa de documentació. Una etapa ben extensa, consistent en la recerca de reculls lingüístics dialectals des del més ampli (occidental) fins al més concret (trets lingüístics de la comarca de la Safor). La recerca l'he basada en la Xarxa de lectura pública valenciana, en el Catàleg de Biblioteques de les universitats valencianes, en l'Arxiu Històric de la Biblioteca Central de Gandia i, a més a més, en fonts personals com les xarxes socials, plataformes electròniques, blocs, etc., i l'ajuda d'especialistes en el tema per a que m'aconsellaren material bibliogràfic.

Un pas important en aquest procés ha sigut anotar totes aquelles fonts consultades, així com les referències bibliogràfiques més significatives.

El següent pas ha estat la consulta de diccionaris i reculls fraseològics, des dels més ambiciosos fins als més humils, per tal d'observar la seua configuració quant a les UF. Una vegada entres en el món de les UF, queda palesa l'enorme quantitat d'estudis dedicats al tema, tant estudis teòrics de la fraseologia o paremiologia, com estudis pràctics. Per tant, aquesta esdevé l'etapa de documentació prèvia abans de començar a elaborar el treball.

La tria de fonts bibliogràfiques ha estat el següent pas. Els materials d'anàlisi i d'extracció concrets han estat els llibres de *La Vall de la Safor*, de Josep Mascarell i *Al cor, la quimereta*, d'Encarna Sant-Celoni; *La parla d'Oliva*, un bloc de dialectologia valenciana per iniciativa d'Emili Llorca a internet; el llibret de festes de Potries de l'any 2011; la continuació del refranyer al llibret de festes de la Font d'En Carròs de l'any 1990, el llibre col·lectiu *Memòries de la Valldigna*, elaborat per l'IES la Valldigna. Cap d'aquests treballs té com a finalitat oferir un recull fraseològic o paremiològic de la comarca, però sí que en dediquen una petita part a aquest tresor lingüístic i, a més a més, ho fan de la forma més genuïna possible, recollint algunes UF totalment desconegudes en el català estàndard o amb lleugeres diferències. A més a més, amb el conjunt de tots aquests recursos he conegut unitats fraseològiques de tota classe tenint en compte la classificació de Corpas (1997: 52): col·locacions, locucions, parèmies i fórmules rutinàries. I moltes d'aquestes amb una forta càrrega dialectal típica de la Safor i del valencià meridional de les comarques centrals. Ara bé, en aquest recull s'hi arpleguen exclusivament les 96 locucions verbals més genuïnes.

Una de les etapes més complicades ha estat, sens dubte, la tria d'expressions adients per a formar part del recull, a causa de l'enorme quantitat que en tenia al meu abast, però sense estar classificades de cap manera.

Així doncs, la lectura i introspecció pels aspectes teòrics de la fraseologia, i de la traducció de la fraseologia més concretament, m'ha ajudat a establir una sèrie de criteris discriminadors d'allò que volia deixar palés al meu recull, fonamentats principalment per la classificació d'unitats fraseològiques de Corpas (1997: 52). Com que aquesta distribució fraseològica és molt àmplia, he optat per analitzar només les que compleixen la condició de *locució* i, més concretament, de *locució verbal*, unitats fraseològiques de les quals el verb n'és el nucli principal. La raó principal ha estat pragmàtica, ja que des del punt de vista traductològic les locucions són un exemple molt comú quant a problemes de traducció, i el fet que siguin locucions verbals no és més que pel fet de la facilitat que resulta identificar-les a causa de la seua abundància en la llengua. Altre filtre ha estat la genuïnitat de les UF en relació al dialecte geogràfic del valencià meridional. Mitjançant aquest filtre, he procurat incloure exemples no contemplats en diccionaris normatius del català estàndard, però no menys vàlids per això, ja que estan documentats i la majoria d'ells són d'ús quotidià per als parlants de la comarca de la Safor. Aquesta selecció ha estat feta amb la finalitat d'aconseguir la major coherència sintàctica i semàntica entre les UF recollides, destacar la genuïnitat local com a principal tret del recull i, per tant, obtindre un recull pràctic en el dia a dia de la traducció i de la varietat meridional del català.

A continuació de la tria, he elaborat les fitxes que constitueixen l'actual recull. Les fitxes estan basades en les proposades per Sevilla (1997: 437), i inclouen les categories següents: text, significat, exemple, equivalència i font. El següent pas ha estat la cerca semàntica, l'extracció dels exemples del propi corpus i la cerca d'una equivalència total o parcial de les expressions en castellà. Tenint en compte el marcat caràcter dialectal d'algunes expressions, trobar el significat i, sobretot, l'equivalència d'aquestes no ha sigut un treball fàcil. De fet ha sigut, en gran mesura, gràcies a internet i a tota la possibilitat de recursos que ofereix (gran varietat de diccionaris, blocs, fòrums, grups comunitaris a les xarxes socials, etc.) el fet d'haver pogut resoldre aquestes dificultats amb relatiu èxit.

Cal destacar que, durant tot el procés de creació del treball, he anat anotant totes aquelles referències i fonts bibliogràfiques que han fet possible l'elaboració d'aquest recull.

Per últim, m'agradaria remarcar que un dels dilemes que se m'ha presentat al llarg del treball ha estat el fet d'emprar formes normatives segons l'Institut d'Estudis Catalans o l'Enciclopèdia Catalana o emprar formes, també normatives, però de caràcter més dialectal i, de vegades, informal acceptades per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Finalment he optat per emprar la meua

varietat dialectal, la meridional, tenint en compte que és un dels temes principals que n'ocupa.

El resultat final ha estat un total de 96 fitxes, ordenades alfabèticament, seguint el plantejament de treballs destacables com el *Diccionari de frases fetes: català – castellà, castellà – català* (Abril, 1998, ed. 62)

4. Recull fraseològic

Tot seguit, presente el rovell de l'ou d'aquest treball, el recull fraseològic que constitueix l'objectiu central d'aquesta investigació.

Fitxa 1

Text	Agarrar algú en bajoqueta
Significat	Agarrar algú d'imprevist, abans d'hora; agarrar algú per sorpresa.
Exemple	Va tindre el valor de mentir-te i encara el perdones, si el vas agarrar en bajoqueta!
Equivalència	<i>Coger a alguien con las manos en la masa</i>
Font	Llibret de festes de Potries

Fitxa 2

Text	Anar de corruixes
Significat	Anar-hi precipitadament, sense pensar-hi.
Exemple	Se'n va anar de corruixes, ho tenia tan clar que no ho va haver de meditar ni un segon.
Equivalència	<i>Ir de arrebató</i>
Font	<i>La Vall de la Safor</i>

Fitxa 3

Text	Anar en conill
Significat	Anar nu, sense roba.
Exemple	Es va ruboritzar perquè se'l va trobar en conill.
Equivalència	<i>Ir en cueros (o en pelotas)</i>
Font	<i>La Vall de la Safor</i>

Fitxa 4

Text	Anar ert com un fus
Significat	Estar molt segur de la pròpia actitud, sentir-se pagat de la pròpia situació; ser intransigent; ser superb.
Exemple	Sempre va amb aires de prepotència, ert com un fus.
Equivalència	<i>Ser más tieso que el palo de una escoba.</i>
Font	La parla d'Oliva

Fitxa 5

Text	Anar més bufat que un cadirer Portar un pet com un cadirer
Significat	Anar molt borratxo.
Exemple	Tots els dies comencen a beure a mig dia i a la nit ja porten un pet com un cadirer.
Equivalència	<i>Estar [alguien] como una cuba</i>
Font	Llibret de festes de Potries

Fitxa 6

Text	Anar per llana i tornar esquilat/da
Significat	Intentar fer alguna cosa en profit propi i resultar-ne perjudicat.
Exemple	Va anar a per llana i va tornar esquilat perquè quan va demanar un augment de sou el van acomiadar.
Equivalència	Ir por lana y volver trasquilado.
Font	<i>Memòries de la Valldigna</i>

Fitxa 7

Text	Deixar en conill [algú]
Significat	Guanyar-li a algú tot.
Exemple	M'ho vaig jugar tot en una partida i m'han deixat en conill.
Equivalència	<i>Dejar pelado a alguien.</i>
Font	<i>La Vall de la Safor</i>

Fitxa 8

Text	Deixar-se de romanços
Significat	Deixar d'embolicar amb converses enutjoses o importunes; anar amb dilacions.
Exemple	Tinc molt mal de cap, així que espere que quan parle amb ell es deixi de romanços i vaja al gra.
Equivalència	Dejarse de historias.
Font	<i>Memòries de la Valldigna</i>

Fitxa 9

Text	Durar més que un cul de cànter per un bancal Durar (o viure) més que el cul d'un morter
Significat	Es diu d'una persona que tot i estar malalta té la força física i psicològica per poder resistir.
Exemple	Pensava que amb aquesta malaltia li quedava poc temps de vida, però el metge li ha dit que viurà més que el cul d'un morter.
Equivalència	<i>Ser fuerte como un roble</i>
Font	La parla d'Oliva

Fitxa 10

Text	Estar (o anar) com figues en cofi
Significat	Estar de gom a gom, ple en excés; estar/anar embotits.
Exemple	Baixàvem a la platja en el cotxe de Pep i anàvem com figues en cofi.
Equivalència	<i>Estar como sardinas en lata</i>
Font	La parla d'Oliva

Fitxa 11

Text	Estar com pera en tabac
Significat	Estar molt bé, molt còmodament, molt a gust; tractat/da de manera exquisida.
Exemple	Mira-la! Ací està la marquesa, com pera en tabac... sense fer-ne brot!
Equivalència	<i>Estar de lujo</i>
Font	La parla d'Oliva

Fitxa 12

Text	Estar desvanit
Significat	Estar satisfet i envanit alhora.
Exemple	L'amo estava desvanit amb la burra que havia comprat per a llaurar el camp.
Equivalència	<i>Estar orgulloso/contento</i>
Font	<i>La Vall de la Safor</i>

Fitxa 13

Text	Estar fet (o anar fet) un gínjol
Significat	Anar molt ben vestit i arreglat.
Exemple	Els dies que va a missa i a veure la iaia sempre va fet un gínjol.
Equivalència	<i>Ir hecho un pincel</i>
Font	La parla d'Oliva

Fitxa 14

Text	Estar fet un Sant Llàtzer
Significat	Estar fet una llàstima, una «llaga» (tot ple de nafres).
Exemple	L'altre dia es van barallar dos xiquets al carrer i un va fer un Sant Llàtzer l'altre.
Equivalència	<i>Estar hecho un Ecce Homo</i>
Font	<i>La Vall de la Safor</i>

Fitxa 15

Text	Estar mort/a a canyades
Significat	Estar alhora cansat i baldat per l'efecte de l'esforç.
Exemple	Estic morta a canyades, entre la calor de hui i tota la mampresa que m'he agarrat.
Equivalència	<i>Estar molido a palos</i>
Font	La parla d'Oliva

Fitxa 16

Text	Fer barca
Significat	Anar a mitges.
Exemple	No puc permetre't que tornes a pagar, aquest cop fem barca i tot arreglat.
Equivalència	<i>Ir a medias</i>
Font	<i>La Vall de la Safor</i>

Fitxa 17

Text	Fer basca
Significat	Fer una calor forta i feixuga.
Exemple	Encara estem en Pasqua i ja fa una basca que tomba, pareix que estiguem a Sevilla.
Equivalència	<i>Hacer bochorno</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 18

Text	Fer botiges
Significat	Quequejar, fer quequec.
Exemple	El mestre que tenia a l'escola quan era menuda, era molt graciós perquè parlava fent botiges tota l'estona.
Equivalència	<i>Tartamudear</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 19

Text	Fer cosa [quelcom]
Significat	Inspirar aversió, recel.
Exemple	Té una xiqueta prou llepafils, li fa cosa provar qualsevol verdura.
Equivalència	<i>Dar angustia / Angustiar</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 20

Text	Fer d'una puça un cavall
Significat	Fer molts escarafalls de poca cosa, exagerar.
Exemple	Jo no em crec res del que m'explica perquè fa d'una puça un cavall.
Equivalència	<i>Hacer de una pulga un camello (o un elefante)</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 21

Text	Fer dejú després de fart/a
Significat	Fer creure el que no és, fingir, ser hipòcrita.
Exemple	Cal ignorar eixa harpia manipuladora que damunt sempre parla fent dejú després de fart.
Equivalència	<i>Ayunar después de harto</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 22

Text	Fer farina [una cosa]
Significat	Fer miques, reduir a miques.
Exemple	S'ha enfadat tant que ha anat al seu despatx i li ha fet tots els documents farina.
Equivalència	<i>Hacer añicos</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 23

Text	Fer jaç [alguna cosa]
Significat	Emprar molt una cosa o repetir una acció amb entusiasme; desfer alguna cosa, trencar-la; gaudir molt amb alguna activitat; actuar sense control.
Exemple	<i>El gos havia fet jaç els meus apunts. Se'n feia jaç, no parava de menjar-se les prunes que jo havia collt.</i>
Equivalència	<i>Hacer [algo] polvo</i>
Font	La parla d'Oliva

Fitxa 24

Text	Fer més por que una tronada
Significat	Fer molta por.
Exemple	Quan agarra el ganivet, fa més por que una tronada.
Equivalència	<i>Temblar las corvas</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 25

Text	Fer ois
Significat	Repugnar, fer venir nàusees.
Exemple	La tomaca de l'amanida sempre em fa ois.
Equivalència	<i>Dar arcadas</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 26

Text	Fer olor de naftalina
Significat	Es diu d'alguna cosa passada de moda, de fa molt de temps.
Exemple	N'hi ha partits polítics que no haurien de continuar existint perquè fan olor de naftalina.
Equivalència	<i>Oler a naftalina</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 27

Text	Fer un albat amb la burrera
Significat	Fer una calamitat amb el gamberrisme.
Exemple	Redeu quin albat hauràs fet pel poble xiquet!
Equivalència	<i>Hacer una calamidad/trastada</i>
Font	<i>La Vall de la Safor</i>

Fitxa 28

Text	Fer un barret
Significat	Xarrar, conversar.
Exemple	Tots els dissabtes de matí mon pare va al mercat i a fer un barret amb els amics que es troba.
Equivalència	<i>Ponerse a charlar</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 29

Text	Fer visita de metge
Significat	Fer acte de presència molt breu.
Exemple	No es queda mai a dinar. Fa visita de metge i se'n va.
Equivalència	<i>Hacer visita de médico</i>
Font	La parla d'Oliva

Fitxa 30

Text	Fer-se'n creus
Significat	Admirar-se, estranyar-se, davant d'alguna cosa insòlita, sense ser-hi demanat.
Exemple	No s'acaba de creure tot el que va ocórrer aquella nit, encara se'n fa creus.
Equivalència	<i>Hacerse cruces</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 31

Text	Hi haure bous i vaques
Significat	Haver-hi una gran confusió, molt d'aldarull.
Exemple	Ací no hi ha manera d'aclarir-se, hi ha bous i vaques per tot arreu.
Equivalència	<i>Haber/montar un poyo</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 32

Text	Menjar a mos redó
Significat	Menjar a grans mossos.
Exemple	Has de fer esport i menjar bona cosa de fruita a mos redó.
Equivalència	<i>Comer de un bocado</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 33

Text	Menjar més que una revolta de riu
Significat	Menjar moltíssim.
Exemple	Ves pensant que li faràs de sopar perquè menja més que una revolta de riu.
Equivalència	<i>Comer más que una lima</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 34

Text	No alçar un pam de terra
Significat	tindre poca estatura.
Exemple	Sembla que no l'alimentes bé, té vuit anys i encara no alça un pam de terra.
Equivalència	<i>No levantar un palmo del suelo</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 35

Text	No cabre en la pell de roig
Significat	Estar molt content i fer-ne demostració.
Exemple	La meua amiga Marta no cap en la pell de roja des que sap que li ha tocat un viatge a Mallorca.
Equivalència	<i>Estar más contento que unas pascuas</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 36

Text	No dir ni pruna (o ni xut, ni piu)
Significat	No dir res, romandre callat.
Exemple	En tota la reunió no va dir ni xut.
Equivalència	<i>No decir ni mu..</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 37

Text	No dir una paraula més alta que l'anterior
Significat	Ser una persona molt discreta i remirada.
Exemple	És eixa classe de persona que no diu una paraula més alta que l'anterior, ben discret.
Equivalència	<i>No decir una palabra más alta que otra</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 38

Text	No estar el diable per a fer creus
Significat	No ser oportú, ser mal moment.
Exemple	Després d'haver-los contat que has suspés tres assignatures millor no els demanes res, no deu estar el diable per a fer creus.
Equivalència	<i>No estar el horno para bollos</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 39

Text	No hi haure mans
Significat	Ser impossible aconseguir allò que es pretén, no haver-hi manera.
Exemple	No hi ha mans. Cride i cride i no despenja ningú.
Equivalència	<i>No haber forma de</i>
Font	La parla d'Oliva

Fitxa 40

Text	No parar en torreta
Significat	Dit d'algú que es mou contínuament, que no està mai quiet.
Exemple	Si arribe a saber que no pararies en torreta no haguera llogat aquella casa en la platja.
Equivalència	<i>No estarse quieto</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 41

Text	No pintar ni fava [algú]
Significat	No significar-hi res, no importar-hi
Exemple	Ell millor que estiga calladet que ací no pinta ni fava i no volem saber la seua opinió.
Equivalència	<i>No pintar nada</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 42

Text	No saber fer la o en un canut
Significat	Ser inútil; analfabet.
Exemple	Eixe director nou és un tros de soca, no sap fer la o en un canut.
Equivalència	<i>No saber hacer la o en un canuto.</i>
Font	<i>Memòries de la Valldigna</i>

Fitxa 43

Text	No servir ni per a cordell
Significat	No servir per a res.
Exemple	El llibre aquell que em va costar tan car, ara resulta que no em serveix ni per a cordell.
Equivalència	<i>No servir ni para el arranque</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 44

Text	No tallar ni punxar
Significat	Ser inútil, no servir per a res; no tindre influències.
Exemple	Més val que et desmarques de tot aquest assumpte, que tu no talles ni punxes ací.
Equivalència	<i>No pinchar ni cortar</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 45

Text	No tindre un què
Significat	No tindre un cèntim, ésser molt pobre.
Exemple	De jove vaig arribar a la ciutat sense tindre un què.
Equivalència	<i>No tener ni un centavo</i>
Font	Llibret de festes de Potries

Fitxa 46

Text	No tocar [a algú] a roba a l'esquena
Significat	Tindre por, estar molt espantat.
Exemple	Després d'aquella atracció de por a la fira, no em tocava la roba a l'esquena.
Equivalència	<i>Cagarse de miedo</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 47

Text	No traure res a descarregador
Significat	No traure cap profit d'un treball, d'una empresa...
Exemple	Després de tota la faena que ha fet i el temps que li ha dedicat, encara no ha tret res a descarregador.
Equivalència	<i>No sacar nada en claro</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 48

Text	No vore ni una espitllera
Significat	Negar-se a considerar, a tindre-ne consciència.
Exemple	És encara més cabut que son pare, no veu ni una espitllera encara que li ho demanes.
Equivalència	<i>No querer negociar</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 49

Text	Paréixer una trompa marinera
Significat	Es diu d'una persona bellugadissa, que no para.
Exemple	En tot el dia no para d'anar amunt i avall, pareix una trompa marinera.
Equivalència	<i>Ser muy inquieto</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 50

Text	Parlar de cap (o parlar foradat)
Significat	Desvariar.
Exemple	Aquest home no fa més que somiar, per això parla de cap, sense cap mena de fonament.
Equivalència	<i>Tener un diálogo para besugos.</i>
Font	<i>La Vall de la Safor</i>

Fitxa 51

Text	Pegar a
Significat	Començar sobtadament una acció.
Exemple	Es va fer la idea d'estudiar i com li agradava molt cantar es va posar a pegar-li a la música.
Equivalència	<i>Echar a</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 52

Text	Pesar (un) mig armut i quatre onzes
Significat	Expressió irònica per tal d'expressar que alguna cosa pesa poc.
Exemple	—Pesa molt? —Ni se sap, un mig armut i quatre onzes.
Equivalència	<i>Pesar un huevo</i>
Font	La parla d'Oliva

Fitxa 53

Text	Portar molts corfolls
Significat	Portar molts vestits.
Exemple	A aquell poble feia una calor que tombava i la senyora portava a muntó de corfolls.
Equivalència	<i>Llevar más capas que una cebolla.</i>
Font	<i>La Vall de la Safor</i>

Fitxa 54

Text	Quedar com Camot [algú]
Significat	No arribar a bona fi; fracassar.
Exemple	Després de treballar tants mesos i fer totes eixes propostes, els han tombat la iniciativa i s'han quedat com Camot.
Equivalència	<i>Quedar en agua de borrajas</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 55

Text	Quedar escalivat/da
Significat	Escarmentar, quedar escaldat.
Exemple	N'hauries de quedar, com a mínim, escalivat d'aquesta experiència, ha sigut tot per la teua culpa.
Equivalència	<i>Mirarse [alguien] en ese/este espejo</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 56

Text	Quedar l'escorrim
Significat	Quedar molt poquet.
Exemple	Fes el favor d'acabar-te això que tens al plat, només et queda l'escorrim.
Equivalència	<i>Quedar las escurriduras</i>
Font	<i>La Vall de la Safor</i>

Fitxa 57

Text	Quedar-se [algú] més ample/a que el cos d'un rei
Significat	No preocupar-se.
Exemple	El seu paper a casa sempre ha sigut igual, es queda més ample que el cos d'un rei esperant a que li ho facen tot.
Equivalència	<i>Quedarse más ancho que largo</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 58

Text	Quedar-se com la nòvia del Pinet
Significat	Quedar-se esperant infructuosament.
Exemple	No ha vingut, veritat? T'has queda com la nòvia del Pinet!
Equivalència	<i>Quedarse plantado (esperando)</i>
Font	La parla d'Oliva

Fitxa 59

Text	Quedar-se plantat/da com un estaquirot
Significat	Romandre dempeus i immòbil.
Exemple	No ha fet res del que li hem demanat, s'ha quedat tot el matí plantat com un estaquirot.
Equivalència	<i>Quedarse de pie como un pasmarote</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 60

Text	Saber què és pa de dolor
Significat	Tindre experiència de les dificultats o tribulacions que s'han de passar, saber quin pa hi donen.
Exemple	A ell no li hem de contar les nostres penes com si foren imporants, ha patit una guerra, sap què és pa de dolor.
Equivalència	<i>Saber lo que es el sufrimiento.</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 61

Text	Sentir campanes sense saber per on
Significat	tindre una noció imprecisa i vaja d'una cosa de què hom ha sentit a parlar.
Exemple	Sap que la celebració és per la vesprada, però no sap ni l'hora ni el lloc, sent campanes sense saber per on.
Equivalència	<i>Oír campanas y no saber dónde.</i>
Font	<i>Memòries de la Valldigna</i>

Fitxa 62

Text	Ser com les aigües del riu Alcoi, que no se'n poden tornar arrere
Significat	No poder refer alguna cosa que ja està feta.
Exemple	Ara ja està, no te n'has de penedir, això és com les aigües del riu Alcoi, que no se'n poden tornar arrere.
Equivalència	<i>No haber vuelta atrás</i>
Font	Llibret de festes de Potries

Fitxa 63

Text	Ser d'un ventre i cada un/a d'un temple
Significat	Es diu de les persones (o germans) que són de caràcter diferent.
Exemple	Eugeni i Felip és impossible que arriben mai a un acord, cadascú és d'un ventre i d'un temple.
Equivalència	<i>Ser cada uno de su padre y de su madre</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 64

Text	Ser de punta de rama
Significat	Ser una mala persona, un canalla, una persona sense escrúpols.
Exemple	No et fies del veí del carrer de baix que m'han dit que és punta de rama.
Equivalència	<i>Ser de armas tomar</i>
Font	La Vall de la Safor

Fitxa 65

Text	Ser de repom
Significat	Haver nascut el darrer.
Exemple	Tu no preguntes tant per l'herència que tens menys dret que tots, que eres de repom.
Equivalència	<i>Ser el último</i>
Font	La Vall de la Safor

Fitxa 66

Text	Ser la corona d'espines
Significat	Ser causa de patiment constant per a algú.
Exemple	Miquel no serà mai feliç en la seua relació, eixa dona és la seua corona d'espines.
Equivalència	<i>Ser la corona de espinas</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 67

Text	Ser mà de
Significat	Ser el moment escaient, l'ocasió, de fer quelcom.
Exemple	Si se n'ha anat, ara és mà d'entrar a sa casa.
Equivalència	<i>Ser la hora de la verdad</i>
Font	La parla d'Oliva

Fitxa 68

Text	Ser més amarg/a que la fel
Significat	Ser molt amarg.
Exemple	Anar a córrer no m'ha sentat gens de bé, m'he quedat més amarga que la fel amb eixa caiguda.
Equivalència	<i>Ser más amargo que la hiel</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 69

Text	Ser més gos que el llençol de baix
Significat	Expressió per denotar la peresa extrema d'algú.
Exemple	En tot el dia no fot ni brot, és més gos que el llençol de baix.
Equivalència	<i>Ser más vago que la chaqueta de un guardia</i>
Font	La parla d'Oliva

Fitxa 70

Text	Ser més roín/a que el gram i la canyota
Significat	Es diu d'una cosa o persona molt dolenta.
Exemple	La teua tieta és més roína que el gram i la canyota, perjudica tothom i només mira pels seus interessos.
Equivalència	<i>Ser más malo que la tiña.</i>
Font	Llibret de festes de Potries

Fitxa 71

Text	Ser un albercoc cisteller
Significat	Ser una persona irreflexiva; ser curt d'enteniment.
Exemple	No sé perquè li feu cas, sempre la caga, tots sabem que és un albercoc cisteller.
Equivalència	<i>Ser más tonto que Abundio</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 72

Text	Ser un dimoni emplomat
Significat	Ser un infant molt entremaliat i inquiet; ser una persona amb molt males intencions.
Exemple	No et refies ni un pèl, malgrat la seua cara d'àngel és un dimoni emplomat.
Equivalència	<i>Ser un diablo encarnado</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 73

Text	Ser un/a alficòs
Significat	Ser una persona beneita, innocent, molt cànida.
Exemple	El xaval no té perill ni maldat, és un alficòs sense trellat.
Equivalència	<i>Ser un tonto de capirote</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 74

Text	Sofrir més que una anacoreta
Significat	Patir molt.
Exemple	Ja ho té bé la xica, que enguany ha patit més que una anacoreta.
Equivalència	<i>Sufrir la pena negra</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 75

Text	Tindre bona bossa
Significat	tindre molts diners.
Exemple	No vol despeses de cap mena, té molta bossa però s'ho guarda per casar-se.
Equivalència	<i>Tener muchos cuartos.</i>
Font	La Vall de la Safor

Fitxa 76

Text	Tindre el cap tarumba
Significat	Estar algú atabalat, no tindre claredat mental.
Exemple	En època d'exàmens, tots els estudiants tenen el cap un poc tarumba.
Equivalència	<i>Tener la cabeza como un sesmero</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 77

Text	Tindre el geni curt (o fort, o pudent, o viu)
Significat	Tindre mal caràcter; ser una persona irascible, esquerpa.
Exemple	És molt difícil discutir amb mon pare, té el geni molt curt.
Equivalència	<i>Tener mala leche</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 78

Text	Tindre el lleu de
Significat	Gosar, tindre el coratge, el valor, de fer quelcom.
Exemple	Encara té el lleu de vindre ací i amollar-me totes eixes mentides.
Equivalència	<i>Tener el morro de</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 79

Text	Tindre el verí entranyat
Significat	Ser una persona cruel, mal entranyada, molt malèvola.
Exemple	El seu cap té el viri entranyat, és molt autoritari.
Equivalència	<i>No tener entrañas</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 80

Text	Tindre els dits de plata
Significat	tindre habilitat, sobretot cosint.
Exemple	És molt bo en reposteria, té uns dits de plata.
Equivalència	<i>Tener manitas de plata</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 81

Text	Tindre els ulls esbarrallats
Significat	Obrir els ulls de bat a bat.
Exemple	<i>I així estava, tota la nit amb els ulls esbarrallats, sense poder dormir.</i>
Equivalència	<i>Tener los ojos como platos</i>
Font	<i>La Vall de la Safor</i>

Fitxa 82

Text	Tindre falta de bastó
Significat	Necessitar disciplina.
Exemple	Els xiquets del primer curs estan molt revolucionats, tenen falta de bastó
Equivalència	<i>Tener falta de garrote</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 83

Text	Tindre igual al coll que al muscle (o tindre igual au que arre)
Significat	Mostrar indiferència davant de diverses alternatives.
Exemple	A ell li és igual com mentre ho faces, li té igual au que arre.
Equivalència	<i>Dar igual ocho que ochenta</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 84

Text	Tindre la llengua com una estral (o esmolada)
Significat	Tindre mala llengua, propensió a la maldiença.
Exemple	Totes eixes dones que van a la perruqueria tenen la llengua com una estral.
Equivalència	<i>Tener la lengua afilada (o viperina)</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 85

Text	Tindre la mà solta
Significat	Pegar amb facilitat.
Exemple	Compte amb com tractes el teu germà, que tens la mà molt solteta.
Equivalència	<i>Tener la mano larga</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 86

Text	Tindre la mà verda
Significat	Tindre habilitat amb les plantes.
Exemple	És una gràcia en el jardí, té molta mà verda.
Equivalència	<i>Tener la mano verde</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 87

Text	Tindre més tecles que un piano
Significat	Ser una persona molt remirada, carregada de romanços.
Exemple	Tens una amiga molt delicada, té més tecles que un piano.
Equivalència	<i>Tener más teclas que un piano</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 88

Text	Tindre poca corretja
Significat	Tindre molt poca paciència, no saber-se dominar.
Exemple	T'aconselle que no te'n passes de bromes amb ell, que té poca corretja.
Equivalència	<i>Tener pocas pulgas</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 89

Text	Tindre una gana que bela
Significat	tindre molta fam.
Exemple	Espere que estiga fet el dinar prompte perquè els xiquets tenen una gana que belen.
Equivalència	<i>Estar muerto/a de hambre</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 90

Text	Tirar-se la manta al coll
Significat	Fer una cosa sense pensar-s'hi molt, directament.
Exemple	No s'ho ha pensat ni un minut, s'ha tirat la manta al coll i ha marxat de casa.
Equivalència	<i>Liarse la manta a la cabeza</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 91

Text	Torbar la pena [a una persona]
Significat	Alliberar-la d'una inquietud o preocupació.
Exemple	Menys mal que va anar el teu fill a torbar-li la pena, em pensava que es moria.
Equivalència	<i>Distraer</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 92

Text	Traure a rogle [una qüestió...]
Significat	Fer que es tinga en consideració, que se'n parle.
Exemple	Hi havia molts noms a dir i no els va dir tots, però a les que sí que va traure a rogle fou a les dones escriptores.
Equivalència	<i>Sacar a colación</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

Fitxa 93

Text	Traure raca
Significat	Obtenir una porció important de diners o altres coses de valor.
Exemple	Veges a vore què tens per les butxaques, de segur que no traus ni raca.
Equivalència	<i>Sacar raja</i>
Font	<i>La Vall de la Safor</i>

Fitxa 94

Text	Vore [algú] de Sant Joan a Sant Esteve
Significat	Veure a llarg termini, de tard en tard; molt poc.
Exemple	Els veig de Sant Joan a Sant Esteve.
Equivalència	<i>Ver [a alguien] de uvas a peras</i>
Font	La parla d'Oliva

Fitxa 95

Text	Veure per un foradet
Significat	Expressa amb ironia o desconfiança el desig de comprovar la sinceritat d'assertions o la mutabilitat —suposable— d'actuacions i d'actituds.
Exemple	Ja m'agradaria veure't per un foradet quan sigues mare, a vore si penses com ara.
Equivalència	<i>Ver por un agujero</i>
Font	La parla d'Oliva

Fitxa 96

Text	Voler la mare i els pardalets
Significat	Voler-ho tot.
Exemple	Hauràs de triar una opció, no pots voler la mare i els pardalets.
Equivalència	<i>Quererlo todo</i>
Font	<i>Al cor, la quimereta</i>

5. Conclusions

En general, la meua valoració global d'aquesta investigació és positiva pel fet d'haver assolit els objectius inicials i haver aconseguit convertir en realitat la meua iniciativa: l'elaboració d'un recull fraseològic de la comarca de la Safor català – castellà, format per unitats fraseològiques del tipus locucions verbals, caracteritzades per la seua idiomaticitat.

En tots els casos, he intentat contemplar ambdós gèneres en els adjectius per remarcar que són aplicables a ambdós sexes (homes i dones) i també per discriminació positiva cap al gènere femení. A més a més, he intentat conservar sempre el lèxic més típic del dialecte occidental («tindre», «ser», etc.) per tal de preservar la idiomaticitat de les expressions analitzades.

Les locucions verbals exposades en temps infinitiu han estat acompanyades d'un apartat dedicat al seu significat i un altre a oferir un exemple il·lustrador, ambdós necessaris per tal d'entendre el sentit i l'aplicació contextual de la UF. A més a més, de l'equivalència al castellà. En tot moment he intentat obtindre una equivalència total en castellà de la locució verbal originària del català. Hi ha hagut vegades que ha estat ben fàcil a causa, en part, de la proximitat geogràfica i cultural d'ambdues llengües. D'altres, en canvi, he hagut d'optar per una equivalència parcial o una paràfrasi, en els casos en què no existia o no he pogut trobar-ne l'equivalència total.

El camí que he fet per arribar fins aquest punt no ha estat fàcil. El primer entrebanc l'he trobat en la fase de recerca bibliogràfica que ha estat, més aviada, extensa i complexa per la seua dificultat de localitzar el material de treball, però no per això menys interessant. Ha sigut una sorpresa descobrir totes les curiositats lingüístiques de tipus dialectal de moltes zones de parla catalana, així com les iniciatives personals o grupals que treballen dia a dia per enriquir i fer forta la nostra llengua, sense ànim de lucre.

Pel que fa a les equivalències tampoc ha sigut tasca fàcil, per la qual cosa el resultat d'algunes d'elles ha estat, en certa manera, poc precís per la mancança de coneixement del parlar col·loquial en castellà o marcat geogràficament. És per això que, he apostat per l'equivalència de correspondència estàndard i han esdevingut la majoria del tipus d'equivalència parcial, les més habituals, d'acord amb Robles (2008: 174 – 177).

Tanmateix, cal dir que s'han complit la major part dels objectius proposats inicialment en aquesta investigació. He aconseguit fer un recull d'UF, inicialment anomenades «frases fetes», genuïnes del parlar de la Safor. Ara bé, no he aconseguit conèixer l'origen etimològic i històric de totes aquestes UF per la falta de recursos escrits que ho puguem explicar i perquè algunes de les UF són bàsicament d'ús oral i en desús a hores d'ara. I pel que fa a la recerca d'equivalències, l'objectiu ha estat completat parcialment.

Pel que fa al punt de partença d'aquest treball: la mancança de recursos traductològics tant de fraseologia com de caràcter dialectal, cal dir que, després de l'estudi, he arribat a la conclusió que aquesta mancança està relacionada amb la unificació i normativització de la llengua. És a dir, realment sí que hi ha recursos i treball d'investigació molt avançat en aquests camps, sobretot amb les infinites possibilitats que ofereix internet en l'actualitat, i amb els nombrosos especialistes que hi treballen en el tema dia rere dia, tanmateix, existeix una falta de consideració, en la majoria d'entitats normatives, per les varietats dialectals menys parlades, com són les pertanyents al dialecte occidental; com deia Emili Casanova (2009: 133) en el *Catorzé Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*, quan feia una crida per impulsar un diccionari fraseològic que incloguera l'estandarització de les varietats de tots els territoris de parla catalana.

A més a més, com a aportació pròpia, pense que seria molt interessant la creació d'una base de dades telemàtica de frases fetes amb cercador automàtic, de manera que es convertira en una eina pràctica i funcional. Aquest cercador podria limitar-se a distingir aquelles paraules fortes del nucli fraseològic i disposar, al mateix temps, de la possibilitat de visualitzar tota la base de dades ordenada alfabèticament o per temàtica. Per experiència en cursar el Grau de Traducció i Interpretació, puc afirmar que les eines electròniques són les més utilitzades en el treball traductològic actual —tant per als estudiants com per als professionals—, per no dir les úniques, a causa de la seua immeditesa en la recerca de qualsevol informació. No és que s'hagen de menysprear els recursos escrits dedicats a la paremiologia o propers, sinó aprofitar-los i donar-los una altra eixida amb l'ajut de les noves tecnologies per tal d'arribar més lluny i adaptar-se a les necessitats actuals dels seus principals usuaris.

Així i tot, aquest treball d'investigació és només una mostra del que podria convertir-se, en un futur, en un estudi més exhaustiu de les UF, de tot tipus, més genuïnes del valencià meridional. Evidentment, es podria fer una anàlisi més àmplia de fonts escrites, però l'aportació idònia seria ampliar l'estudi a les fonts orals. Aquest treball està enfocat des del punt de vista del dialecte geogràfic (varietats diatòpiques), però també es podria aprofundir en les varietats històriques o generacionals (varietats diacròniques) i se'n podrien obtindre resultats d'allò més extensos i complets, gràcies al bagatge dels parlants d'un territori geogràfic concret, sobretot, d'edats avançades.

Finalment, he de dir que estic segura que les conclusions que he extret d'aquest treball em serviran per al futur en les meues experiències professionals i com a usuària de la llengua.

6. Bibliografia

- ALANDETE, J. (2009). *Processos de canvi sociolingüístic a Gandia i la Safor*. Gandia: Centre d'Estudi i Investigacions Comarcals Alfons el Vell.
- Associació d'escriptors de llengua catalana. Barcelona. Recuperat de: <http://www.escriptors.cat>
- BALBASTRE, J. (1996). *Nou recull de modismes i frases fetes: català – castellà, castellà – català*. Barcelona: Editorial Pòrtic, S.A.
- BELTRAN, V. (2005). *El parlar de la Marina alta: el contacte interdialectal valencianobalear*. Alacant: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana. Universitat d'Alacant.
- BLAS, A.; ORIOLA VELLÓ, F. (2012). *El mirall pautat: recull d'expressions i parèmies musicals en la tradició popular*. Gandia: El Tivolí.
- CASANOVA, E. (2009). *Actes del Catorzè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*. Barcelona: Publicacions Abadia Montserrat, S.A.
- COLOMINA, J. (1999). *Dialectologia catalana: introducció i guia bibliogràfica*. Alacant: Universitat d'Alacant. Servei de Publicacions.
- COLÓN, G. (1995). *Estudis de llengua i literatura catalanes / XXXI. Miscel·lània*.
- Comunitat oberta. (1998). *Softcatalà*. Recuperat de: <http://www.softcatala.org/>.
- COROMINES, J. (1980 – 1991). *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes, S.A.
- Enciclopèdia catalana. (1979). *Diccionari de la llengua catalana*.
- ESCRIVÀ, V. (1991). *Aproximació sociolingüística al procés d'assimilació de la variable [E] àtona final a Oliva*. Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, Alacant.
- ESCRIVÀ, V. (1992). *Estudi descriptiu amb una valoració sociolingüística de dos trets fonètics a la comarca de la Safor. El vocalisme final àton i l'apitxat*. Universitat de València.
- ESPINAL, M. T. (2004). *Diccionari de sinònims de frases fetes*. València: Universitat de València, Servei de Publicacions. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona, Servei de Publicacions.
- FIGUERA, P. A. (1840). *Diccionari mallorquí – castellà y el primer que se ha donat a llum*. Palma: Impremta i llibreria d'Esteva Trias. Recuperat [ací](#).
- GALÁN, J. (2003). *Modismes i frases fetes de la parla de Fraga*. Fraga: Institut d'Estudis del Baix Cinca.
- García, C. (2000) «Traduir els fraseologismes entre català i espanyol», dins Salvador, V. i A. Piquer (eds.). *El discurs prefabricat. Estudis de fraseologia teòrica i aplicada*. Publicacions de la Universitat Jaume I, pp. 227-239.
- GARCÍA, G. (2000). *Literatura i societat a la comarca de la Safor*. Barcelona: Publicacions Abadia Montserrat, S.A.
- Generalitat de Catalunya. *Optimot, consultes lingüístiques*. Recuperat de: <http://www14.gencat.cat/llc/AppJava/index.html>
- Generalitat de Catalunya. *Termcat: centre de terminologia*. Recuperat de: <http://www.termcat.cat/es/Cercaterm/Fitxes/>
- GÜELL, D. et al. (2007 – 2014). *Diccionari pràctic i complementari*. Recuperat de: <http://www.dicpc.cat/home>
- IES La Valldigna (2004). *Memòries de la Valldigna*. Tavernes de la Valldigna: Edicions Valltradi ME.
- Institut d'Estudis Catalans. (2007). *Diccionari de la llengua catalana*. Barcelona: IEC.
- KELLOG, M. (1999). *Wordreference*. Recuperat de: <http://www.wordreference.com/>
- Larousse Editorial. (2000) *Diccionaris.cat*. Recuperat de: <http://diccionaris.cat/>
- MARTÍ, J. (2011). *Diccionari històric del valencià col·loquial: segles XVII, XVIII i XIX*. València: Universitat de València, Servei de Publicacions.
- MARTINES, J. (2000). *El valencià del segle XIX: estudi lingüístic del diccionari valencià de Josep*

- Pla i Costa*. Barcelona: Publicacions Abadia Montserrat, S.A. Alacant: Universitat d'Alacant, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana.
- MARTÍNEZ, J.A.; MYRE, A. (2009). *Diccionario de expresiones y locuciones del español*. Madrid: Ediciones de la Torre.
- MASCARELL, J. (1977). *La Vall de la Safor*. València: Autor – Editor 12
- MESTRES, J. M.; COSTA, J.; OLIVA, M.; FITÉ, R. (2007) *Manual d'estil, la redacció i l'edició de textos*. Barcelona: Eumo Editorial, Associació de Mestres Rosa Sensat, Publicacions i
- MILLET, F. (1990). *Continuació del refranyer*. (s.f.) *Festes d'agost, la Font d'en Carròs*. Ajuntament de la Font d'en Carròs.
- MORANT, R; ESCRIVÀ, V. (1987). *L'apitxat de Gandia: un problema sociolingüístic*. Gandia: CEIC Alfons el Vell.
- PASQUAL, V. (2012) *Diccionari Tabarca valencià – castellà, castellà – valencià*. València: Tabarca Llibres, S.L.
- PEIRÓ, S. (2011). *La memòria d'un poble*. En Potries patrimoni viu. *Potries en festes*. Ajuntament de Potries.
- PORREDON, R. (1995). *De llevant fins a ponent*. Barcelona: Edicions de La Magrana.
- REIG, E. S. (2008). *Les nostres paraules*. València: Generalitat Valenciana.
- REIG, E. S. (2010). Picar i coure. *El Punt Avui*. Recuperat de: <http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/-/19-cultura/171285-picar-i-coure.html?tmpl=component&print=1&page=>
- RIERA-EURES, M.; SANJAUME, M. (2002). *Diccionari d'onomatopèies i mots de creació expressiva*. Barcelona: Edicions 62.
- ROBLES, F. (2008). «Les unitats fraseològiques en un text teatral: la traducció a l'alemany de *Combat* de Carles Batlle. En A.A.D.D. *Quaderns de Filologia. Estudis literaris. Vol.XIII*. (167 – 184)». Universitat Miguel Hernández d'Elx.
- SALVADOR, V. (2001). *Els arxius de discurs: episodis valencians d'història social de la llengua i la literatura*. Barcelona: Publicacions Abadia Montserrat, S.A. Alacant: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana.
- SALVADOR, V. i A. PIQUER (eds.) (2000). *El discurs prefabricat. Estudis de fraseologia teòrica i aplicada*. Castelló: Publicacions de la Universitat Jaume I.
- SALVADOR, V. i H. VAN LAWICK (eds.) (1999). *Valoriana: estudis sobre l'obra d'Enric Valor*. Castelló: Publicacions de la Universitat Jaume I.
- SALVADOR, V. i L. CLIMENT (eds.) (2006). *El discurs prefabricat II: fraseologia i comunicació social*. Castelló: Publicacions de la Universitat Jaume I.
- SANCHO, P. (1999). *Introducció a la fraseologia, aplicació al valencià col·loquial*. Paiporta: Editorial Denes.
- SANT-CELONI, E. (2002). *Al cor, la quimereta*. València: Tabarca Llibres, S.L.
- SEVILLA, J. (1997). «Fraseología y traducción». Madrid: Serv. de Publicaciones Universidad Complutense.
- TORMO, J.; COLOMINA i CASTANYER, J. (2012). *Tresor del valencià meridional*. Alacant: Institut Alacantí de Cultura Juan Gil-Albert.
- TV3. «100 insults imprescindibles». *Entre paraules*. Barcelona. Recuperat de: <http://www.tv3.cat/videos/4996331/Entre-paraules-especial-100-insults-imprescindibles>
- VENY, J. (1994). *Els parlars catalans*. Barcelona: Editorial Dopesa.
- Verbs catalans*. Recuperat de: <http://www.verbscatalans.com/>
- VERDAGUER, P. (1999). *Diccionari de renecs i paraulotes*. Perpinyà: El Trabucaire.
- Viccionari*. Recuperat de: <http://ca.wiktionary.org/wiki>
- WALES, J.; SANGER, L. (2001) *Viquipèdia*. Fundació Wikimedia, Recuperat de: <http://ca.wikipedia.org/wiki/Portada>.

6.1. Altres fonts consultades

- Academic. (2000 – 2013). Diccionario de dichos y refranes. *Los diccionarios y las enciclopedias sobre el Académico*. Recuperat de: http://www.esacademic.com/contents.nsf/sp_sp_dichos_refranes/ [Data de consulta: 25 d'abril, 2014]
- Alumnes de 1er d'E.S.O. (2010). Palafrugell: Institut Frederic Martí Carreras. *Frases fetes, fetes les frases*. Recuperat de: <http://frasesfetes.blogspot.com.es/> [Data de consulta: 28 de febrer, 2014]
- BIBILONI, G. (2009). Una llengua que no està vaccinada. *El blog de Gabriel Bibiloni*. Recuperat de: <http://bibiloni.cat/blog/?p=869> [Data de consulta: 25 d'abril, 2014]
- Diccionario abierto. (2014). *Diccionario abierto de la lengua española*. Recuperat de: <http://www.significadode.org/> [Data de consulta: 25 d'abril, 2014]
- Dichos populares. *Dichos*. Recuperat de: <http://www.dichosweb.com/> [Data de consulta: 25 d'abril, 2014]
- Dites populars valencianes. (2014). *Wikiquote*. Recuperat de: http://ca.wikiquote.org/wiki/Dites_populars_valencianes
- Dites, refranys i frases fetes. (s.f.) (2006). A *Perles de Carcaixent*. Recuperat de: <http://perlesdecarcaixent.blogspot.com.es/2006/05/dites-refranys-i-frases-fetes.html> [Data de consulta: 22 de febrer, 2014]
- ECHARTE, P. *Els refranys del Tio Pedro*. Recuperat de: <http://www.elsrefranysdeltiopedro.es/inicio> [Data de consulta: 25 d'abril, 2014]
- El català com cal*. Recuperat de: <http://elcatalacomcal.blogspot.de/> [Data de consulta: 28 de febrer, 2014]
- Esbarrallat: descobrint lèxic, encara*. (2010). *To bloc or not to bloc*. Recuperat de: <http://to-bloc-or-not-to-bloc.blogspot.com.es/2010/07/esbarrallat-descobrint-lexic-encara.html> [Data de consulta: 17 de maig, 2014]
- Expresiones españolas para erasmus en apuros*. (s.f.) Recuperat de: <http://erasmusv.wordpress.com/category/aprender-espanol/> [Data de consulta: 25 d'abril, 2014]
- Frases fetes. Enganxeta. Recuperat de: <http://enxaneta.info/teoria/frases/56> [Data de consulta: 27 de gener, 2014]
- GARGALLO, J. Dites, refranys i maneres de dir. *El Refranyer*. Recuperat de: <http://www.elrefranyer.com/> [Data de consulta: 27 de gener, 2014]
- Harca. Grup de recerca i reflexió sobre la història medieval valenciana. (2013). *ARDIT Cultures Medievales*. Recuperat de: <http://arditculturesmedievales.weebly.com/notiacutecies/harca-grup-de-recerca-i-reflexi-sobre-la-histria-medieval-valenciana> [Data de consulta: 2 d'abril, 2014]
- LLORCA, E. *La parla d'Oliva: bloc de dialectologia valenciana*. Recuperat de: http://www.laparladoliva.com/2011_11_19_archive.html [Data de consulta: 27 de gener, 2014]
- PALOU, J. (1999) *Rodamots*. Recuperat de: http://www.rodamots.com/mot_cerca_tema.asp?tipus=frases%20fetes [Data de consulta: 27 de gener, 2014]
- PÀMIES, V. *Raons que rimen*. Barcelona. Recuperat de: <http://vpamies.dites.cat/> [Data de consulta: 28 de febrer, 2014]
- PÀMIES, V. *Refranyer català – castellà*. Recuperat de: <http://refranyer.dites.cat/> [Data de consulta: 28 de febrer, 2014]
- Populogis. *Curiopatia*. Recuperat de: <http://www.curiopatia.com/verbof%C3%ADlia/populogis/> [Data de consulta: 28 de març, 2014]
- Reflanes y frases hichas. (s.f.). *Lengua churra*. Recuperat de: <http://lenguachurra.blogspot.com.es/2011/01/refranes-y-frases-hichas.html> [Data de consulta: 25 d'abril, 2014]